

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Arusha, Hag, 11. juni 2024.

Obraćanje gospodina Serge Brammertza tužioca Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija 11. juna 2024.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Hvala vam na ovoj prilici da vam se ponovo obratim u vezi s aktivnostima i rezultatima Tužilaštva kojem sam na čelu.

Detalji u vezi s našim radom iznijeti su i u izvještaju o reviziji rada i u izvještaju o napretku.

Danas bih želio da istaknem nekoliko važnih pitanja, posebno ona koja su najrelevantnija za tekuću reviziju našeg rada pred Savjetom bezbjednosti.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Prihvatajući očekivanja Savjeta bezbjednosti da Mehanizam efektivno zaključi svoje funkcije, danas mogu da izvijestim da je Tužilaštvo ispunilo važan mandat pronalaženja svih bjegunaca protiv kojih je MKSR izdao optužnice.

Dana 15. maja, objavili smo da smo potvrdili smrt posljednja dva bjegunca, Ryandikayoa i Charlesa Sikubwaboa.

Istrage našeg tima za traganje utvrdile su da su obojica 1994. godine pobjegli iz Ruande u tadašnji Zair. Do kraja 1996. godine, boravili su u logoru Kashusha, zajedno s mnogo drugih počinitelja genocida.

Sikubwabo je nakon toga pobjegao preko Demokratske Republike Kongo, Republike Kongo i Centralnoafričke Republike, da bi na kraju stigao u Čad, gdje je 1998. umro.

Ryandikayo je u bijegu stigao do Republike Kongo, gdje je regrutovan u Demokratske snage za oslobođenje Ruande (FDLR), nakon čega je otišao u Kinshasu, gdje je 1998. umro.

Zahvaljujući stručnosti i posvećenosti mog tima za traganje, ova rezidualna funkcija je uspješno privedena kraju.

Kada sam preuzeo dužnost tužioca Mehanizma, izvijestio sam Savjet bezbjednosti o našoj namjeri da uložimo maksimalne napore da se lociraju svi preostali bjegunci od MKSR-a. Kao što sam objasnio, to je podrazumijevalo preduzimanje aktivnijeg pristupa i usvajanje novih metodologija. Također je zahtijevalo zapošljavanje odgovarajućeg osoblja s odgovarajućim vještinama.

Napomenuo sam tada da nam se otvorila prilika da pokažemo uspješnost našeg rada, ali i da ova funkcija ne može vječno da traje.

Zadovoljan sam da je u posljednjih nekoliko godina naš tim ispunio ovaj cilj i pronašao svih osam preostalih bjegunaca od MKSR-a. Uhapsili smo dva bjegunca, Féliciena Kabugu u Parizu, u Francuskoj, u maju 2020., i Fulgencea Kayishemu u Paarlau, u Južnoj Africi, u maju 2023. Kayishema se nakon godinu dana i dalje nalazi u Južnoj Africi i vjerujemo da će u narednom periodu konačno biti prebačen u naš pritvor. Dalje smo potvrdili smrt još šestorice optuženika.

To znači da su sve 253 osobe protiv kojih su MKSR i MKSJ izdali optužnice za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid sada pronađene. Bjegunci su predstavljali jedan od naših najvećih izazova, ali mi smo istrajali i uspjeli.

Za Ujedinjene nacije i Savjet bezbjednosti, ovo je važan pokazatelj odlučnosti međunarodne zajednice da osigura pravdu u slučaju počinjenja zvjerskih zločina.

Međutim, iako su svi bjegunci od MKSR-a pronađeni, još uvijek je potrebno da se ostvari više pravde.

Gospodine predsjedavajući, ekaselencije,

Ovo me dovodi do rada Tužilaštva na pružanju pomoći nacionalnim vlastima da nastave s procesom utvrđivanja odgovornosti za zločine počinjene u Ruandi i u bivšoj Jugoslaviji. Ovo će biti glavna tačka mog današnjeg izlaganja.

U skladu sa Strategijama za okončanje rada, mandat koji nam je ovaj Savjet povjerio članom 28(3) je jasan: da mi „moramo da“ odgovaramo na zahtjeve za pomoć od nacionalnih partnera u istragama, krivičnom gonjenju i suđenjima za zločine koji su u našoj nadležnosti.

Kao što sam vas redovno izvještavao, državama članicama je veoma potrebna naša pomoć, što se vidi iz broja i složenosti zahtjeva koje one dostavljaju.

U posljednje dvije godine, primili smo 629 zahtjeva za pomoć. U odgovorima na ove zahtjeve, pružili smo podršku u ukupno 219 nacionalnih predmeta.

Što se tiče Ruande, pružili smo pomoć na zahtjev 10 različitih država članica. Predali smo više od 5.000 dokumenata, omogućili učešće 69 svjedoka u nacionalnim postupcima, dostavili istražne planove i podijelili informacije u vezi s lokacijama bjegunaca.

Što se tiče bivše Jugoslavije, pružili smo podršku na zahtjev sedam država članica i četiri međunarodne organizacije. Predali smo više od 17.000 dokumenata i pripremili istražne dosijee, izvještaje u vezi s krivičnim djelima u osnovi i analitičke izvještaje.

Ali pored statističkih podataka koje ćete naći u našim izvještajima, želio bih da vam pružim opipljiviju sliku ovog posla.

U prosjeku se Tužilaštvu Mehanizma svaki dan podnese jedan novi zahtjev.

Ovi zahtjevi se bitno razlikuju, i u svakom od njih se traži nešto drugo.

Zahtjev može biti za pretragu naših jedanaest miliona stranica dokaza u vezi s nekim osumnjičenim, nekom žrtvom ili nekim svjedokom.

Može biti u pitanju zahtjev za istražni dosije ili analizu u vezi s određenom bazom zločina ili grupom počinitelaca. Ili partnerska institucija može od nas da traži da iskoristimo našu razvijenu ekspertizu da im pomognemo prilikom rješavanja posebno složenih pitanja u vezi s njihovim istragama i krivičnim gonjenjem.

Zahtjev također može biti za širu stratešku podršku, kao što je promovisanje jače međunarodne saradnje ili pružanje istražne i operativne podrške u lociranju bjegunaca.

Ova raznovrsnost odražava realnost u praksi onoga što je našim nacionalnim kolegama potrebno da bi ispunili svoje obaveze.

Naši ključni partneri su Ruanda i zemlje bivše Jugoslavije. Ali sastajali smo se i s tužiocima iz afričkih zemalja, kao što su Esvatini, Mozambik i Južna Afrika, kao i s tužiocima u Belgiji, Kanadi, Francuskoj, Ujedinjenom Kraljevstvu, Sjedinjenim Američkim Državama i drugdje.

Naše kolege iz nacionalnih institucija znaju da ima osoba koje su počinile genocid koje žive u njihovim zemljama nekažnjeno, neke od njih naočigled svih. I oni znaju da se svaki predmet tiče žrtava i preživjelih koji i dalje čekaju na pravdu.

Mi tako svaki dan odgovaramo na širok spektar zahtjeva za podršku od država članica. Kako naša kolekcija dokaza, tako i naše stručno znanje i iskustvo daju odlučujući doprinos u ostvarivanju pravde pred domaćim sudovima.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Rad o kojem je riječ bio je predmet ocjene OIOS-a u njihovom posljednjem izvještaju Savjetu bezbjednosti.

Zadovoljan sam da je OIOS zaključio da je u toku perioda revizije, Tužilaštvo kojem sam na čelu dalo prioritet podršci državama članicama i uspješno ispunilo svoj mandat. Kako navodi OIOS, preduzeli smo korake da se aktivno angažujemo s državama da zadovoljimo njihove potrebe.

Bitno je bilo to što je prilikom svog ocjenjivanja OIOS razgovarao i s našim nacionalnim partnerima. Njihovi komentari potvrđuju ono o čemu vas izvještavam već dugi niz godina.

Kako je izvijestio OIOS, ogromna većina nacionalnih partnera se “čvrsto složila ili složila da je pomoć koju su primali doprinijela unapređenju istraga i sudskih postupaka u njihovim jurisdikcijama”.

Naveli su da Tužilaštvo dijeli “dokaze koji inače ne bi bili dostupni učesnicima u nacionalnom pravosuđu”, između ostalog tako što omogućava da im veliki dio toga bude dostupan putem interneta. Dalje su objasnili da tužilaštvo dijeli “[naše] iskustvo u procesuiranju složenih predmeta” i potvrdili “učinkovitost po nacionalne jurisdikcije učenja na osnovu konkretnih predmeta koje su procesuirali ad hoc sudovi i Mehanizam”.

Kako je OIOS dalje zaključio, “Tužilaštvo je igralo aktivnu ulogu u unapređenju regionalne saradnje [između tužilaca], što uključuje zalaganje za saradnju, zahtjeve za međusobnu pravnu pomoć i prosljeđivanje predmeta između jurisdikcija, tamo gdje je to primjenjivo.”

Države članice su također pohvalile doprinose Tužilaštva nacionalnim strategijama u vezi s ratnim zločinima, “koji na kraju vode tranzicionoj pravdi.”

Ukratko, rezultati o kojima je izvijestilo Tužilaštvo, izjave zemalja članica i ocjena OIOS-a zajedno potvrđuju da je rad Tužilaštva na osnovu člana 28(3) našeg mandata visoko cijenjen i da ima značajan uticaj.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Ova potvrda je važna, s obzirom na posao koji još čeka naše nacionalne partnere.

Iako su MKSR i MKSJ izdali optužnice protiv 253 lica, uvijek je bilo dobro poznato da ima još na hiljade počinitelaca koje treba izvesti pred lice pravde. Prema Strategiji za okončanje rada koju je Savjet bezbjednosti odobrio, za taj posao su sada odgovorne države članice u svojim nacionalnim sudovima.

Države članice su već postigle značajne rezultate. Ali i dalje je hitno potrebno više utvrđivanja odgovornosti.

Vlasti Ruande i dalje nastoje da pravdi privedu više od 1.000 bjegunaca, počinitelaca genocida. Isto tako, tužioci u bivšoj Jugoslaviji još uvijek imaju hiljade osumnjičenih ratnih zločinaca u vezi s kojima treba provesti istrage i krivično gonjenje. Lokalne vlasti u trećim zemljama, naročito u Evropi i sjevernoj Americi, također procesuiraju ove predmete u skladu s politikom „nema sigurnog utočišta“.

Nastavak ovog rada je ključan. Za žrtve i preživjele, naravno. I za države članice, koje su utvrđivanje odgovornosti postavile kao prioritet na nacionalnom nivou u cilju obezbjeđivanja vladavine prava i unapređenja pomirenja.

Na kraju, ovim radom se ispunjava vizija Savjeta bezbjednosti o borbi protiv nekažnjivosti onih koji su odgovorni za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, prvo putem MKSR-a i MKSJ-a, a sada u nacionalnim sudovima širom svijeta.

Da bi ova nastojanja uspjela, podrška Tužilaštva Mehanizma je ključna, kako su izvijestile države članice i OIOS.

Tužilaštvo kojem sam na čelu spremno je da radi sa Savjetom bezbjednosti na razvijanju opcija o tome kako da se ova podrška nastavi. Ali ono što je najvažnije jeste da se ona svakako nastavi.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

U zaključku, Tužilaštvo kojem sam na čelu sada je uspješno ispunilo dvije od svoje tri primarne rezidualne funkcije. Prošle godine smo priveli kraju preostale prvostepene i žalbene postupke prosljeđene od MKSJ-a i MKSR-a. Prošlog mjeseca smo uspješno pronašli posljednja dva bjegunca od MKSR-a, privodeći i taj posao kraju.

Tužilaštvo je zadovoljno ispunjenjem ova dva važna mandata, u skladu s vizijom Savjeta bezbjednosti o Mehanizmu kao privremenoj instituciji čije će se funkcije s vremenom smanjivati.

Međutim, dok je međunarodno utvrđivanje odgovornosti za zločine počinjene u Ruandi i Jugoslaviji sada zaključeno, nacionalni tužioci nastavljaju naš rad u svojim sudovima.

U tom pogledu, Strategije o okončanju rada mogu biti uspješne samo ukoliko se nastavi podrška Tužilaštva Mehanizma državama članicama. Mi danas pružamo više podrške s većim uticajem nego ikad. Ovo je pozitivan znak i potvrda da je proces pravde na pravom putu.

Tužilaštvo kojem sam na čelu i dalje je zahvalno Savjetu bezbjednosti na trajnoj podršci u svim našim nastojanjima.

Hvala vam na pažnji.

Za više informacija, molimo kontaktirajte Službu za odnose s javnošću

Arusha tel: +255 (0)27 256 5376

Haag tel: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org